

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 38/2025-10

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Duditša a sudcov Libora Duľu (sudca spravodajca) a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky obce **Poniky**, Malá Stráňa 32/12, Poniky, zastúpenej URBÁNI & Partners s.r.o., Skuteckého 17, Banská Bystrica, proti uzneseniu Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 7C/62/2024 zo 14. novembra 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 14. januára 2025 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením všeobecného súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľka navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť súdu na ďalšie konanie.

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že uznesením okresného súdu sp. zn. 7C/62/2024 zo 14. novembra 2024 bola zamietnutá sťažnosť sťažovateľky proti uzneseniu okresného súdu sp. zn. 7C/62/2024 z 23. októbra 2024, ktorým okresný súd zastavil súdne konanie o vyporiadanie podielového spoluvlastníctva pre nezaplatenie súdneho poplatku za podanú žalobu.

3. Sťažovateľka so zastavením konania nesúhlasí a zastáva názor, že okresný súd v napadnutom uznesení porušil jej označené práva tým, že vec nesprávne právne posúdil a napadnuté rozhodnutie nenáležite odôvodnil.

4. V rámci právneho posúdenia, keď okresný súd neposúdil predmet konania ako konanie vo veci verejného a spoločensky prospešného záujmu, sťažovateľka uvádza, že tento prípad je ukázkovým prípadom dôvodu verejného záujmu, keďže ide o vyporiadanie podielového spoluvlastníctva

k nehnuteľnostiam, ktoré sú ulicou, teda verejným priestranstvom, na ktorom sa nachádza miesta cesta, chodník a verejná zeleň. Sťažovateľka preto zastáva názor, že v konaní je žalobkyňou orgán územnej samosprávy – obec a ide o vyporiadanie podielového vlastníctva k nehnuteľnostiam, na ktorých sa zabezpečujú verejné potreby. Pri obdobných stavbách (miestnych ciest) dokonca dochádza k vyvlastneniam, ktoré je možné realizovať len vo verejnom záujme.

5. Vedené súdne konanie je tak konaním charakteristickým prítomnosťou verejného a spoločensky prospešného záujmu. Aby sťažovateľka mohla nerušene vykonávať riadnu správu na predmete vyporiadania pre potreby všetkých jej obyvateľov, k tomu je nepochybne potrebné preukázať vlastnícke právo, teda vyporiadať nehnuteľnosť vo verejnom záujme. Sťažovateľka preto mala byť jednoznačne od platenia súdneho poplatku oslobodená.

6. K nenáležitému odôvodneniu napadnutého uznesenia sťažovateľka uvádza, že okresný súd vôbec nepoukázal na skutočnosti, ktoré viedli k zastaveniu konania, ani na to, prečo nevyhovel návrhu sťažovateľky na zmenu poplatkovej povinnosti z 8. októbra 2024 súdu.

7. Okresný súd konštatoval, že pojem verejný a spoločensky prospešný záujem nie je výslovne v zákonoch uvedený a je potrebné ho vykladať v každom prípade individuálne. Podľa sťažovateľky právny poriadok Slovenskej republiky je založený na princípoch právnej istoty a predvídateľnosti právnych noriem, pričom nejasné a neurčité právne normy je potrebné vykladať na ťarchu tvorcu právnej normy, nie účastníka konania. V prípade sťažovateľky boli splnené ciele veci verejnej a spoločensky prospešnej, a preto z dôvodu zachovania princípu právnej istoty a predvídateľnosti mal okresný súd rozhodnúť v prospech sťažovateľky, ktorej sú v rozhodovacej praxi všeobecných súdov známe rozhodnutia, v ktorých boli obce od platenia súdnych poplatkov v obdobných prípadoch oslobodené.

8. Pokiaľ okresný súd napriek uvedenému vyžadoval zaplatenie súdneho poplatku od sťažovateľky, konal nad rámec ústavy a zákona, čím zasiahol do základných práv a slobôd sťažovateľky na spravodlivé súdne konanie a svojím nezmyselným predĺžením konania spôsobil zbytočné preťažky.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

9. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie práva na spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru) a porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných preťažkov (čl. 48 ods. 2 ústavy) uznesením okresného súdu, ktorým potvrdil uznesenie o zastavení konania pre nezaplatenie súdneho poplatku vydané vyšším súdnym úradníkom v konaní o vyporiadanie podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnostiam iniciovanom sťažovateľkou.

III.1. K namietanému porušeniu práva na spravodlivý proces:

10. Sťažovateľka v prospech svojho sťažnostného petitu prednáša v zásade dve námietky. Prvá sa týka nesprávneho právneho posúdenia povinnosti zaplatiť súdny poplatok v rozpore s § 4 ods. 2 písm. b) zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Z. z. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdnych poplatkoch“), ktorý upravuje oslobodenie od súdneho poplatku pre obce a vyššie územné celky

v konaní vo veciach verejného a spoločensky prospešného záujmu. V tejto súvislosti poukazuje aj na § 2b ods. 1 a § 4 ods. 3 písm. f) zákona Slovenskej národnej rady č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov, ktoré upravujú samosprávne funkcie a určujú, čo sa považuje za verejné priestranstvo. Sťažovateľka tvrdí, že vyporiadanie podielového vlastníctva k pozemku – ulici, ktorá je verejným priestranstvom, ktorého údržbu vykonáva sťažovateľka, je dôvodom na priznanie oslobodenia od platenia súdnych poplatkov. Na podporu svojej argumentácie sťažovateľka poukazuje na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Obdo 27/02. Predmetom druhej námietky je nedostatočné odôvodnenie napadnutého rozhodnutia.

11. Skutkový stav a právne závery všeobecného súdu sú predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by prijaté právne závery boli so zreteľom na skutkový stav arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neudržateľné (podobne aj IV. ÚS 43/04).

12. Ústavný súd v minulosti opakovane (napr. II. ÚS 224/2018, II. ÚS 361/2015) zdôraznil, že rozhodovanie o súdnych poplatkoch (napr. o oslobodení od súdnych poplatkov, o zastavení konania pre nezaplatenie súdneho poplatku a pod.) spravidla nemôže byť predmetom ústavnej ochrany, pretože aj keď sa jeho výsledok sekundárne dotýka účastníka konania, samotný „spor“ týkajúci sa súdnych poplatkov vzhľadom na podstatu konania v zásade nedosahuje intenzitu opodstatňujúcu porušenie základných práv a slobôd sťažovateľa. Rozhodovanie o súdnych poplatkoch – o naplnení zákonom ustanovených predpokladov na oslobodenie od súdnych poplatkov, o následkoch nepriznania oslobodenia od povinnosti zaplatiť súdny poplatok alebo o zastavení konania pre nezaplatenie súdneho poplatku – spadá výlučne do rozhodovacej právomoci všeobecných súdov. Je preto vecou judikatúry všeobecných súdov, predovšetkým najvyššieho súdu v rámci jeho právomoci zaujímať stanoviská k zjednocovaniu výkladu zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov podľa § 21 ods. 3 písm. b) zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ak došlo k výkladovým rozdielnostiam v právoplatných rozhodnutiach súdov nižšieho stupňa, aby vymedzila kritériá, z ktorých bude pri aplikácii zákonných ustanovení týkajúcich sa posudzovania oslobodenia od platenia súdnych poplatkov vychádzať.

13. Ústavný súd skúmal, či sa okresný súd odchýlil od prípustného výkladu aplikovaných právnych noriem upravujúcich podmienky oslobodenia od súdnych poplatkov.

14. Z obsahu napadnutého uznesenia vyplýva, že okresný súd dostatočne jasne vysvetlil svoj postoj k spornej otázke vyberania súdneho poplatku v situácii, keď je predmetom konania majetkový právny vzťah medzi orgánom územnej samosprávy ako právnickou osobou a fyzickými osobami, teda vzťah charakteristický rovnosťou účastníkov. Tiež zdôraznil, že predmetom konania je vyporiadanie podielového spoluvlastníctva k pozemku, nie k stavbe cesty, ktorá sa na dotknutom pozemku nachádza, a preto povinnosť sťažovateľky vykonávať správu, údržbu tejto komunikácie nijako nesúvisí s vyporiadaním vlastníckeho práva k pozemku pod cestou. Nadobudnutie pozemku do výlučného vlastníctva sťažovateľky tak nesúvisí so zabezpečením verejných potrieb, ale idea o tzv. ostatnú činnosť obce, v rámci ktorej je cieľom obce vyporiadať vlastnícke vzťahy. Uvedené nepreukazuje priamu existenciu verejného či spoločensky prospešného záujmu, ktorý zdôrazňovala sťažovateľka v konaní pred okresným súdom a totožne aj v ústavnej sťažnosti. Pokiaľ sa s ním sťažovateľka nestotožnila, poukazujúc na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 4 Obdo 27/02

(R 118/2003), ktoré však citovala iba čiastočne, s uvedenou námietkou sa okresný súd vysporiadal (bod 20 napadnutého rozhodnutia) a svoje právne posúdenie oprel aj o ďalšie rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 24/2004. Okresný súd sa vysporiadal aj s tvrdením sťažovateľky v jej podaní z 8. októbra 2024, v ktorom na výzvu okresného súdu na zaplatenie súdneho poplatku navrhovala zmenu poplatkovej povinnosti, poukazujúc na odpoveď súdu doručенú sťažovateľke 14. októbra 2024, v ktorej totožne zaujal stanovisko, že predmetom konania nie je konanie vo veci verejného a spoločensky prospešného záujmu (bod 23 napadnutého uznesenia).

15. Po preskúmaní napadnutého uznesenia ústavný súd konštatuje, že okresný súd dal odpoveď na relevantné námietky sťažovateľky, teda ústavne udržateľným spôsobom odôvodnil svoje rozhodnutie, keď vychádzal z dikcie príslušných ustanovení zákona o súdnych poplatkoch, ktoré upravujú vznik poplatkovej povinnosti, dôvody oslobodenia od platenia súdnych poplatkov, ako aj procesný postup súdu, ktorý vyžaduje po tom, čo nebol zaplatený súdny poplatok, ktorý je splatný podaním žaloby, a následne poplatník je vyzvaný, aby v určitej lehote takýto súdny poplatok zaplatil, a po uplynutí uvedenej lehoty je možné konštatovať, že tento zaplatený v určenej výške a určenej lehote nebol, od okresného súdu povinnosť bez ďalšieho súdne konanie vo veci zastaviť.

16. Sťažovateľka svoju zákonnú povinnosť nespĺnila (čo napokon ani v ústavnej sťažnosti nepoprela) a súdny poplatok nezaplatila, čím sa sama vystavila zákonnému následku v podobe zastavenia súdneho konania podľa § 10 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch.

17. Za zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť možno považovať takú, pri ktorej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

18. Pretože v danom prípade okresný súd pri svojom rozhodovaní nevybočil z existujúceho rámca platných a účinných právnych predpisov upravujúcich poplatkovú povinnosť a svoje závery ústavne udržateľným spôsobom odôvodnil, ústavný súd dospel k záveru, že sťažovateľkou uplatnené námietky atakujúce arbitrárnosť napadnutého rozhodnutia sú polemikou na úrovni zákona a nesignalizujú existenciu príčinnej súvislosti s možným porušením jej práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, a teda sú zjavne neopodstatnené. Z uvedených dôvodov ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky odmietol v tejto časti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ako zjavne neopodstatnenú.

19. Nad rámec uvedeného ústavný súd dodáva, že zastavením konania nemohlo dôjsť k porušeniu práva na prístup k súdu, keďže vec nebola prejednaná meritórne, a preto nevytvára prekážku rozhodnutej veci (*res iudicata*). Napadnuté rozhodnutie tak nemá povahu ústavne neudržateľného následku, ktorým by sťažovateľke bola spôsobená ujma.

III.2. K namietanému porušeniu práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov:

20. Jednou zo základných pojmových náležitostí s'ťažnosti podľa čl. 127 ústavy je to, že musí smerovať proti aktuálnemu a trvajúcemu zásahu orgánov verejnej moci do základných práv s'ťažovateľa. Uvedený názor vychádza zo skutočnosti, že táto s'ťažnosť zohráva aj významnú preventívnu funkciu, a to ako účinný prostriedok na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo, aby sa v porušovaní týchto práv ďalej nepokračovalo (napr. IV. ÚS 104/03, IV. ÚS 73/05).

21. Ústavný súd pri hodnotení veci konštatuje, že okresný súd v čase podania ústavnej s'ťažnosti (14. januára 2025) nemohol spôsobiť porušovanie označeného základného práva s'ťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, pretože o zastavení konania rozhodol už 14. novembra 2024. Postup okresného súdu, ktorý by sa vyznačoval nečinnosťou, napokon zo skutočností uvedených s'ťažovateľkou ani nevyplýva, keďže konanie začalo podaním žaloby doručenej súdu 26. septembra 2024, čo vylučuje existenciu akýchkoľvek zbytočných priet'ahov v napadnutom konaní (pričom záver o priet'ahovom priebehu konania by už v jeho podstate prichádzal do úvahy len v prípade kasácie napadnutého uznesenia ústavným súdom, k čomu nedošlo). V danom prípade ústavný súd nezistil žiadne skutočnosti (odhliadnuc aj od nedostatku ústavnej s'ťažnosti spočívajúceho v nemožnosti domáhania sa vyvolania priet'ahov rozhodnutím orgánu verejnej moci namiesto postupu orgánu verejnej moci), ktoré by za daných okolností zakladali možnosť vyslovenia porušenia základného práva s'ťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy po prípadnom prijatí ústavnej s'ťažnosti na ďalšie konanie, preto ju pri predbežnom prerokovaní v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. januára 2025

Ladislav Duditš
predseda senátu